

El document del mes

Gestió Cultural. Arrels. Grups de Recerca. 1987-89

SERVEI D'ARXIU MUNICIPAL

“Qui perd els orígens perd identitat” és una cita extreta d’una lletra del cantant Raimon que acompanyava l’anagrama i il·lustrava el tarannà d’*Arrels Grups de Recerca*. L’agrupació, que en un inici s’anomenaria *Arrels 1987 Grups de Recerca*, va ser present a la nostra població de forma molt activa des del 1987 i va tenir en la investigació històrica i la seva difusió la seva raó de ser. Aquesta iniciativa es va crear al voltant de Valeri Boet¹ i podríem dir que va desaparèixer juntament amb la mort d’aquesta valuosa personalitat rapitenca². Aquella idea, que va veure la llum el febrer de 1987 amb un seguit de crides a la Revista Ràpita, va suposar un important moviment dinamitzador del món de la cultura a la nostra població que més tard derivaria amb l’Institut d’Estudis Rapitencs i que és la culpable de moltes vocacions en el món de la recerca històrica i antropològica a la nostra ciutat.

Aquesta entitat de caire assembleari, que mai es va constituir com a associació registrada, va treballar juntament amb l’administració per assolir objectius de gran interès per a la ciutat. És per això que es conserva a l’Ajuntament aquest expedient de Gestió Cultural dels primers anys d’existència de l’agrupació que recull convocatòries signades pel mateix alcalde, material d’oficina proporcionat pel Patronat Municipal de Turisme o documents de treball de reunions realitzades al mateix Ajuntament.

Cal dir que, a banda del suport de l’Ajuntament des de Ràdio Ràpita, la Revista Ràpita, la Regidoria de Cultura o el Patronat de Turisme, també tingueren una especial ajuda d’altres entitats i institucions com ara el Grup Ecologista Rapitenc, el Grup

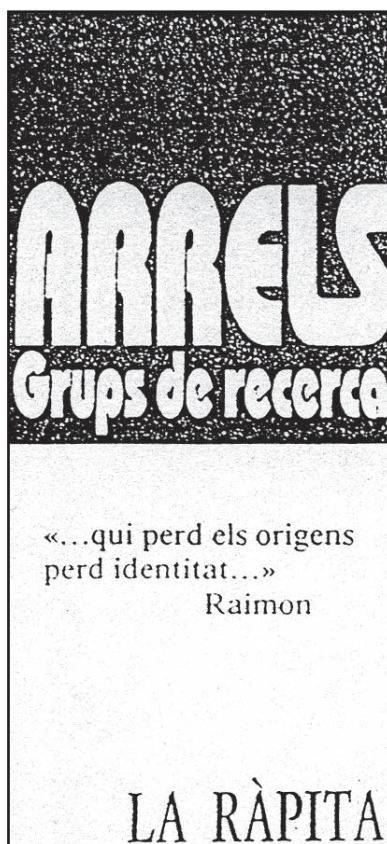
Excursionista Rapitenc o el Camp d’Aprenentatge³.

De la documentació se’n desprenen un seguit d’inquietuds i propostes que il·lustren la sensibilitat de molts dels rapitencs de finals dels anys 1980 i que Valeri Boet va saber recollir i potenciar: La protecció dels edificis històrics i singulars, l’estudi arqueològic dels vestigis humans, la protecció de l’espai de la Mata-redona, l’ampliació del terme municipal o la recuperació del nom “La Ràpita dels Alfacs” per al municipi.

Dins de l’expedient trobem unes quantes pistes sobre quines activitats realitzava l’entitat durant els primers

anys: Visites i assistència en congressos, organització de sortides (a la Matarredona, a la Moleta Cartagena, a la Cova Tendo, al Racó de Mamadits, al Mas de Cançio, al Monte Torrero, etc.), prospeccions (a la Torreta), descripcions del territori (Camí dels Bandolers), etc. Sense oblidar els concursos de recerca de Toponímia Rapitenca, l’organització d’exposicions (com la de “Les Ràpites medievals”) i la realització de conferències a les escoles i xerrades a les jornades populars de cultura. Hem de dir que no es conserva la documentació del gruix de l’activitat de l’agrupació, però sí un seguit d’esbossos sobre el seu funcionament.

La documentació d’aquest expedient també ens explica que *Arrels Grups de Recerca* es va formar inicialment amb un total de 29 membres, dels quals, 6 tenien menys de 15 anys. I aquesta constant en les edats seguirà sent una característica en molts dels 76 següents inscrits en els dos anys posteriors. Aquesta presència infantil i juvenil és buscada expressament per part dels seus creadors. Ho podem descobrir en les diferents presentacions que es fa de l’entitat mitjançant la Revista Ràpita⁴. La intenció és clara: Volien que tota la població prengués consciència de la importància del coneixement de la pròpia història no com a espectadors, sinó com a investigadors i com a testimonis. I la manera com volien dur a terme aquests objectius era la recerca organitzada a partir de reunions i posada en pràctica mitjançant treballs de camp. I d’una manera clara, com es denota en acotar les èpoques històriques que es volien estudiar a la prehistòria, la protohistòria i el món islàmic. I també limitant l’acció a la zona del Baix Montsià, fet que am-

Detall de la capçalera d’una convocatòria de reunió on es mostra l’anagrama d’*Arrels Grups de recerca*, juntament amb la cita de la lletra d’una cançó de Raimon.

pliava l'estudi de les ciències socials al coneixement del medi ambient més immediat.

A banda d'aquest expedient, també trobem altres documents puntuals al Servei d'Arxiu Municipal que deixen constància de la presència d'aquesta entitat com ara programes i cartells d'activitats culturals. I sobretot tota la documentació relacionada amb el I Congrés de les Ràpites a l'Estat Espanyol realitzat el setembre de 1989 i el Congrés del 380 aniversari de l'Expulsió dels Moriscos del desembre de 1990, iniciatives d'aquesta agrupació.

¹ Les explicacions de Manola Martínez, Pepito García i Paco Carles (que va ser coordinador dels grups) han volgut deixar constància de la importància de Valeri Boet en la vida cultural rapitenca i de la seva capacitat dinamitzadora. No en va, tots tres van participar activament com a membres de l'entitat, més enllà de ser treballadors de l'Ajuntament o d'ostentar

càrrec dins del consistori. En el mateix sentit, cal tenir present, que la figura de Valeri Boet també és la responsable la creació del Club Sant Jordi a finals del 1967 (Revista Ràpita. Núm. 102. Desembre de 1967), que va agrupar les iniciatives d'un jovent que, fins i tot, va arribar a organitzar les Festes Majors de l'any 1968, les quals són l'origen de la figura de la Reina de les Festes.

² N'és un bon exemple la conferència i taula rodona en relació a les pintures rupes-tres de la Cova del Tendo realitzades dins de les Jornades Culturals de 1993. Revista Ràpita. Núm. 412. Octubre de 1993. Pàg. 33.

³ Revista Ràpita. Núm. 334. Abril de 1987. Pàg. 29.

⁴ Revista Ràpita. Núm. 332. Febrer de 1987. Pàg. 27 i Revista Ràpita. Núm. 333. Març de 1987. Pàg. 22.

Descripció del «Camí dels Bandolers» Alcanar – Sant Carles de la Ràpita

- 0'00 Plaça del Mirador abans de sortir hem de contemplar el magnífic panorama que se'ns presenta, el color verd dels tarongers s'estén fins al blau del mar, verd que se'ns perd de la vista al llarg de la costa. Prenem direcció Est i comencem a pujar.
- 0'01 Serreta (97 m.), estem al costat de les antenes de TV i la vista és igual d'esplèndida, seguim per la cresta.
- 0'05 Passem pel costat d'una granja, comença una forta baixada des de la que tenim bones vistes de Les Cases d'Alcanar i la partida de Les Calafes.
- 0'11 Camí dels Castellans, seguim per aquesta carretera asfaltada a la dreta. Abans el camí creuava les finques recte però al transformar les finques en regadiu l'han desplaçat.
- 0'15 Deixem la carretera, a la dreta caminant per una aigüera.
- 0'17 Barranc de les Calafes o de les Forques, el camí segueix per la seua vora fins a la carretera.
- 0'21 Pont de les Calafes. Sortim a la carretera del mateix nom i continuem per ella, la de l'esquerra ens portaria a La Selleta.
- 0'30 El camí segueix entre cultius de tarongers i mandarins, producte bàsic de l'agricultura canarova. Passarem pel costat de la subcentral d'energia elèctrica.
- 0'41 Deixem la carretera, el camí baixa per travessar el barranc de Les Cases seguint el camí del mas d'en Serra.
- 0'44 Camí a la dreta que prenem.
- 0'47 Seguim pel camí de l'esquerra que passa pel darrera d'un corral d'ovelles en direcció al pinar que tenim a la vista.
- 0'50 Passem pel costat d'un garrofer amb un gran troc i tot seguit pel davant d'una granja.
- 0'52 Abans d'arribar a la casa que veiem torcem a la dreta en busca del pinar.
- 0'53 Ja som al pinar, seguim per aquest sender que comença a pujar. Se veu transitat per ramats i està molt marcat.

Portada del díptic de l'activitat sobre la descripció del Camí dels Bandolers entre Alcanar i Sant Carles de la Ràpita

Fiscal-comptable-laboral-assessorament marítim

Martínez Forner
&
Mariano Nebot
assessoria

Vicent Martínez Forner
Sergi Mariano Nebot

 murimarseguros

Agent d'assegurances embarcacions
de pesca i d'esbarjo

Sant Isidre, 97 - 107, esc.B, ent.4

☎ / Fax 977 743 900

martinezforner@telefonica.net
sergimariano@larapita.com

murimarseguros
Mutua de Seguros a Prima Fija

SEGUROS MURIMAR, LA SEGURIDAD QUE VIENE DEL MAR

MURIMAR, líder nacional en número de buques pesqueros asegurados, les ofrece a los mejores precios, una serie de productos, para que no esté en ningún momento descubierto ante cualquier contingencia que afecte a:

ASEGURADORES DESAFIO
ESPAÑOL EN LA
COPA AMÉRICA

- Cascos de buques pesqueros, mercantes, auxiliares de puerto.
- Embarcaciones de pasajeros.
- Responsabilidad civil del armador (P&I).
- Embarcaciones de recreo y deportivas, marinas deportivas, Club náuticos, regatas.
- Transportes de mercancías.
- Responsabilidad civil, RC patronal, travel lift, Cofradías, Asociaciones, Astilleros, Empresas de reparación.
- Accidentes personales (seguros convenio) individuales y colectivos, seguro obligatorio de viajeros.
- Multirriesgos (hogar, oficina, mercantil, pyme, comunidades, almacenes de pertrechos).